

56. FESTIVAL IGRANOGA FILMA U PULI

NATJECATELJSKI NACIONALNI PROGRAM Prikazan film »Metastaze« u režiji Branka Schmidta

Birtijska zbilja ili pretjerivanje?

Film donosi zagrebačku priču koja ostavlja snažan dojam uz odlične glumce koji su redom ostvarili sjajne uloge i stvorili ljude od krvi i mesa

Božidar TRKULJA

PULA - Ono što je na nekoliko prijašnjih festivala igranoga filma u Puli bilo jasno, ove godine je još jedanput potvrđeno - hrvatski film ima iznimne i darovite glumce koji uz dobro vodstvo redatelja doista mogu izgraditi likove kojima će se povjerovati.

Godinama je za sve nekače hrvatskoga filma javnost optuživala glumce, no sada im više apsolutno ništa ne može zamjeriti.

Stigla su nova imena, mladi i glumci srednjega naraštaja, unijevši novu i silnu energiju, koja je osvježila hrvatski film. Štoviše, dojmimo da oni postaju najjača karika, tim više što su u prvom planu i prvi na udaru baš kao i pjevači u glazbenim sastavima.

Pohvala hrvatskim glumcima

S pohvalom hrvatskim glumcima otvaramo i priču o »Metastazama«, filmu Branka Schmidta, koji je svoju redovitu kino distribuciju već imao, jer pitanje je kako bi »Metastaze« izgledale bez odlična glumackoga tima predvođenoga četvoricom glumaca koji su redom ostvarili sjajne uloge i stvorili likove od krvi i mesa. Rene Bitorajac, Franjo Dijak, Rakan Rushaidat i Robert Ugrina kao Zagrepčani teško mogu dobiti ikakav prigovor na svoju igru.

Mogle su se i tijekom prikazivanja u kinima, ali i ovdje na Puli čuti i neke zamjerke.

No, one nisu toliko upućene na račun samoga filma koliko na to kako »Metastaze« mogu imati nega-

Prizor iz »Metastaza«

tivne posljedice na društvo, jer postoji mogućnost poistovjećivanja mladih s likovima u filmu koji su sve samo ne pozitivni.

Jedini koji je donekle simpatičan je lik Kize u izvedbi odličnoga Ugrine, no on je izgubljeni i naivni alkoholičar, a to svakako nije nešto što bismo nazvali društveno poželjnim ponašanjem. No, ostali likovi su po tom ključu i da tako

zaista gledamo, još opasniji.

Krpa je agresivni nabil-dani živčnjak koji tijekom cijeloga filma premlaćuje sve redom, od svoje žene pa do slučajnih prolaznika i usput svima psuje majku. Dakle, vrlo neugodni tip zagrebačkoga nasilnika kakav se zaobilazi na kilometar, no Bitorajac ga je ulovio i odradio nevjerovatno uvjerljivu ulogu.

Likovi utjelovljuju bijedu bescilnosti koja iz njih izbija u obliku nasilja, pijanstva, psovki i svake druge ružnoće birtije i ulice

Uvrede, psovke, omalovažavanje

Po tome ga slijede i Dijak u ulozi liječenoga narkomana Filipa i Rakan Rushaidat kao narkoman Dejo. Njih četvorica utjelovljuju bijedu bescilnosti koja iz njih izbija u obliku nasilja, pijanstva, psovki i svake druge ružnoće birtije i ulice, ali i onoga što se odvija iza zatvorenih vrata, a ostaje samo u obliku masnice na tijelu.

Ipak, Schmidtovi likovi su prijatelji, iako bi se to teško moglo zaključiti na prvi pogled iz njihove međusobne komunikacije, ko-

ja se najvećim dijelom sastoji od uvreda i omalovažavanja.

No, kvartovske birtije i njih »stanovnici« upravo taj način govora drže jedinim prihvatljivim i jednim koji, valjda, u njima budi muškarca kakva gledaju u ogledalu iznad šanka dok im žilama teče uglavnom alkohol, a ni ostale stvari nisu isključene.

No, koliko je to istinito, znaju oni koji na taj način žive ili su živjeli, možda čak i slučajno naletjeli i imali prilike upoznati takve prijatelje ili bolje rečeno birtijske znance, koji se

u jednom trenutku razdragano grle, a već si u drugom čupaju grkljane. Voljeli bismo da nije tako, ali se bojimo da Schmidt ipak nije pretjerao.

Ono s čim se gotovo svi slažu, jest da je Schmidt odabrao prave glumce i uspio zagrebačku priču napraviti tako da ona to zaista bude, a književni govor u potpunosti je zaobišao.

Po romanu Ive Balenovića

Jedino što se u filmu može povezati s bilo kakvim oblikom književnosti i kulture, jest činjenica da je nastao na temelju romana Ive Balenovića, po kojem je napravljena i kazališna predstava.

Nekima je predstava bolja, drugima film, a treći ne priznaju ništa osim romana. Ipak, »Metastaze« držimo snažnim i silovitim filmom. Netko će u njemu možda pronaći opravdanje da i sam bude takav, drugi će možda na sebe pogledati u pravom svjetlu i moguće osjetiti poriv za promjenom, dok se treći neće ni prepoznati, jer im se ionako fučka za sve osim za pivo, nogomet i žene.

Odličnu je ulogu u filmu odigrala i Darija Lorenci kao konobarica u maloj birtiji tipa prčvarnica, a moramo spomenuti i Emira Hadžihafizbegovića kao Bosanca Reufa koji je odigrao žrtveno janje.

Scenarij je napisao prokušani Ognjen Sviličić, a najvećim je dijelom u filmu upotrijebljena glazba »Majki«, sastava na čijem čelu stoji Goran Bare, što je također odličan izbor, kojim se pojačava ionako snažni dojam koji film ostavlja.

Nagrada »Šovagović« Relji Bašiću

PULA - Hrvatsko društvo filmskih redatelja ove je godine Nagradu »Fabijan Šovagović« za posebni glumački prinos hrvatskoj kinematografiji dodijelilo velikanu hrvatskog glumišta Relji Bašiću. Arsen Anton Ostojić, predsjednik Društva, uručio ju je u petak u Puli. Bašić je iskazao zadovoljstvo dobivenom nagradom, dodavši kako mu je jedna od dražih ona za ulogu u filmu »Rondo«, za koju je 1966. dobio Zlatnu Arenu.

»Selekcija filmova u tadašnje vrijeme bila je mnogo oštrija nego li je to danas, ali Pula mora malo pričekati, pregristi ovo recesijsko doba te će opet igrati jednu veliku ulogu u ovom djelu Europe«, osvrnuo se na Festival igranoga filma u Puli Relja Bašić. [P. A.]

Dodjela nagrade: Relja Bašić i Arsen Anton Ostojić

PULSKA FILMSKA TVORNICA

Osam novih amaterskih filmova

PULA - Pulska filmska tvornica i Festival igranoga filma u Puli i ove su godine priredili radionicu izrade dokumentarnog filma koja se održala od 20. lipnja do 10. srpnja, te je iznjedrila osam novih filmova, koji su trenutno u fazi postprodukcije. Jedan od voditelja radionice i idejnih začetnika Tvornice, Marko Zdravković Kunac, kazao je na tiskovnoj konferenciji održanoj u utorak da je ovo već peta godina njezina održavanja u sklopu festivala.

»Svake smo godine napravili osam filmova, od čega je samo trećina dokumentarnih, a ostali su bili eksperimentalni ili igrani. Radionica se sastoji od ideje za film i njezine razrade, predavanja o režiji i autor-

skom pristupu dokumentarnom filmu, predavanja o snimanju zvuka, o kameri te o produkciji.

»Ekipe potom imaju pet dana za snimanje, a potom slijedi sedam dana montaže i postprodukcija«, kazao je Zdravković Kunac. Osim njega, radionicu vode Biljana Čakić-Veselić, Mladen Medić, Dinka Radonić, Boštjan Veselić i Marko Zdravković-Kunac.

Biljana Čakić Veselić rekla je da je u ovo doba globalizma pravo čudo da je radionica, koja je u međuvremenu prerasla u instituciju, opstala. »Ona je zahvaljujući entuzijazmu Marka Zdravkovića Kunca iz godine u godinu sve bolja i privlači sve više ljudi, koji u jako kratkom vremenu

prave doista izvanredne filmove«, rekla je Čakić Veselić dodavši da je riječ isključivo o amaterima.

Od ponedjeljka, 20. srpnja do subote, 25. srpnja održava se i napredna radionica u sklopu koje sedam polaznika razvija sinopsis za svoj film. Zdravković Kunac kazao je da će na jesen filmove nastale u sklopu Tvornice slati na festivale, no prethodno će ih pogledati Ognjen Sviličić, Dana Budisavljević i Antonio Nuić ne bi li dali svoje mišljenje o uradnom.

Sedamnaest filmova nastalih proteklih godina za trajanja radionice otišlo je na deset festivala i dobilo ukupno šest nagrada. [Paola Albertini]